

Z Dodatkami kosztuje
w prenumeracie: Bez pocztoty: kwartalnie 4 zł.;
miesięcznie 1 zł. 40 cent.
z pocztą: kwartalnie 5 zł.;
miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie
drukem garmont, 7 centów
od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty
pocztowej.

Cześć nieurzędowa.

Lwów, 20. maja.

Z Krakowa donoszą *Jen. kor.* pod dn. 16. b. m.: „Skutkiem stanowczego rozwiązania się oddziałów powstańczych Bosaka, jako też z powodu najnowszego w Król. Polskiem ogłoszonego rozporządzenia, podług którego, ma być każdy po 20. maja przydybany z bronią w rękę natychmiast rozstrzelany, zdarza się teraz znowu częściej przekroczenie uchodzących powstańców na terytorium austriackie, i ztąd też schwymano ostatniemi czasy znacznieszą ich liczbę tak w Krakowie jak i w okolicy. W obwodzie tarnowskim znaleziono temi czasy znowu znaczniesze zasoby ukrywanej amunicyi; tak między innymi w Baranowie pakę zawierającą przeszło 1000 ostrych naboju i kilka sztuk broni, które były zakopane na polu, a w *Suchymgruncie* 21 puszek blaszanych, zawierających razem 5000 ostrych naboju, które były również zakopane na polu należącym do dworu. Z tego powodu aresztowano też kilka osób.

Tej samej *Jen. Kor.* donoszą z Olkusza pod dn. 14. b. m.: „Przed kilkoma dniami przybyło z olkuskiego i miechowskiego powiatu po dwóch właścicieli dóbr do tutejszego komendanta żalozgi rosyjskiej, pułkownika Ehrenrotha, i okazawszy mu wyroki śmierci otrzymane od „rządu narodowego“, prosili o ochronę swoich osób i majątków. Nazajutrz gdy powracali do domu, zjawił się u dwóch z pomiędzy nich obcy bardzo porządnie ubrany mężczyzna, który otrzymawszy potwierdzającą odpowiedź na zapytanie, czy ma honor mówić z właścicielem dóbr panem N., zrobił tak niespodziewany użytek z ukrytego sztyletu, że jednego z właścicieli dóbr natychmiast zabił, a drugiego niebezpiecznie zranił i umknął. Wypadek ten sprawił na szlachcie zamieszkałej w naszej okolicy nadzwyczajne wrażenie, i może łatwo w jej opinii politycznej wywołać zwrot, który nie będzie wcale pomyślnym dla sprawy powstania.“

Jednemu z dzienników wiedeńskich donoszono niedawno z Paryża o bardzo zwawych rozprawach, które miały się toczyć tam między ambasadorem rosyjskim i ministrem francuzkim z powodu alocucyi papieskiej względem Polski. Podług zawartego jednak w najnowszym *Constitutionnelu* artykułu z Petersburga jest wiadomość już przeto samo niepodobną do prawdy, iż w owym czasie, kiedy miała się toczyć rzeczona rozmowa, znajdował się baron Budberg w Szwajcaryi u swego niebezpiecznie chorego brata.

Książę Fryderyk Karol pruski przyjęty był w Klosterkranz przez zgromadzenie towarzyszy broni i przybył dnia 17. maja do Sleswiku. Zamierzają urządzić na cześć jego pochód z wachlami i inne uroczystości. Książę udać się ma do Luisenland a następnie odwiedzić ma Berlin.

Obrady konferencyi londyńskiej są tajemne, jak to z natury rzeczy wypada; pełnomocnicy mocarstw dali sobie słowo, iż z toczących się negocyacyj nic nie wyjawia. Dla tego wiemy tylko, iż pełnomocnicy Austrii i Prus oświadczyli, iż mocarstwa te traktat z roku 1852 nie uważają jako obowiązujący. Pełnomocnicy ci złożyli na posiedzeniu z dnia 17. maja wspólnie propozycyę Austrii i Prus, które pełnomocnicy duńscy, po długich rozprawach, pod rozwagę wzięli. Najbliższe posiedzenie konferencyi oznaczone zostało na dzień 28. maja, w którym to czasie oświadczenie Danii złożone być ma, a zarazem powzięte będzie postanowienie względem dalszego trwania rozejmu.

Petersburski korespondent *Jen. kor.* zapewnia, że rząd rosyjski postanowił trzymać się na konferencyi londyńskiej stanowiska ile możności obiektywnego, że przedewszystkiem pragnie przyczynić się do tego, ażeby przywrócić trwały pokój pomiędzy Niemcami i Danią, i że nakoniec zgodzi się na wszelkie rozwiązanie sprawy, któreby tylko nie sprzeciwiało się wprost tej zasadzie, że księstwa Holsztyn i Sleswik pozostaną połączone z właścicielw Królestwem duńskim pod jednym monarchą. Zatem uważałby rząd rosyjski nawet ustanowienie absolutnej unii personalnej za zgodne z zasadami traktatu londyńskiego z roku 1852.

W Konstantynopolu odbyło się 7. b. m. pierwsze posiedzenie konferencyi w sprawie Księstw Naddunajskich. Zdziwiło to wszystkich tem bardziej, że przed kilkoma dniami jeszcze uważano w tamtejszych legacyach tę przygotowaną od dawna konferencyę za odrzuconą na czas nieoznaczony, i dopiero w ostatniej chwili otrzymał margrabia de Moustier instrukcyę z Paryża. Podług niepewnej pogłoski miał rząd francuzki zapropnować na tej konferencyi, ażeby dla wyjaśnienia potrzebnych do dalszej obrady zaproszony został książę Kuza. Wniosek ten miano przyjąć po dłuższej debacie, i drugie posiedzenie konferencyi odłożono aż do przybycia Księcia, a nawet — jak piszą *Jen. kor.* ze Stambułu, przyrzadzają już tam pałac na przyjęcie jego.

Według *Jen. Kor. austr.* stan rzeczy w Królestwie neapolitańskim dotąd się nie zmienił. Ogromne podatki, pustki w kasach i magazynach, samowola urzędników i policyi, morderstwa i

rabunki, skazania na śmierć, bandy rozbójników i rabusiów niepokojących najbliższe okolice stolicy, oto dobrodziejstwa, które piemontskie gospodarstwo sprowadziło. Codziennie widzieć można prowadzone przez ulice miasta długie transporta więźniów politycznych, księży, właścicieli ziemskich, szlachty, mieszczan, włościan, słowem ze wszystkich warstw społecznych, które się oświadczyły przeciwko. Ażeby dać autentyczne dowody o prawdziwym strasliwym położeniu kraju, dość jest czerpać z piemontskich dokumentów następujące wyroki śmierci: W Santa Maria skazani zostali na śmierć bracia La Gale i sześć innych rozbójników. W procesie reakcyjnym Carbone ferowano pięć wyroków śmierci, w procesie Lanciano sześć. W procesie spowodowanym powstaniem w Montelimetto ośm osób na śmierć skazanych zostało, w San Giorgio alla Molara ośm. Razem 49 wyroków śmierci. Dodawszy do tego kolosalne rozstrzeliwanie wojskowe na prowincyi, łatwo pojąć, iż Piemontanie zaprowadzili w Neapolitańskim prawdziwy terroryzm, a wielce sroższy niż władanie Rosyan w Polsce. A pomimo tego dzienniki „ukształconego, ludzkiego zachodu“ stają w obronie tych morderstw piemontskich „wolnej Italii.“

Monarchia Austriacka.

Lwów, 19. maja. Gazeta wieczorna wiedeńska z dnia 17. maja zamieściła artykuł następujący:

„Wkrótce po ogłoszeniu stanu wyjątkowego w Galicyi, czego okoliczności konieczne wymagały, pojawiły się w różnych dziennikach powstaniu polskiemu przyjaznych, wiadomości i rozumowania, dążące do zaprzeczania lub wykrzywania faktów, manifestem cesarskim zawartych, do zdięcia wszelkiej winy z stronnictwa ruchu w Galicyi, i do przypisywania rządowi cesarskiemu wszelkiej odpowiedzialności za przekroczenia tegoż stronnictwa i za wszystko co się stało. Teraz wyszła w Paryżu broszura wyliczająca wszystkie te zarzuty i wyraźnie na to obliczona, ażeby opinię publiczną zachodniej Europy obalamucić pod względem następstw i czystości zamiarów rządu austriackiego. Poczujemy się do obowiązku zaprzeczenia temu pamfletowi w interesie obrażonego honoru kraju naszego, tudzież w interesie prawdy historycznej zaprzeczanej i przekrzywanej.“

„Pismo przez Polaków ogłoszone, wygląda pozornie na akt oskarżenia, rzeczywiście zaś jest tylko złą denuncyacyą. Zamiast wspierania się na faktach, przywodzi domniemanie i przy bliższym rozpatrzeniu się trudno nie spostrzedz, iż wielka część faktów czysto jest zmyślona, wiele zaś faktów tendencyjnie przekształconych, najprościejszemu zaś i najnaturalniejszemu postępowaniu zarzucone są wszędzie zawistne pobudki.“

„Pismo to stara się dowieść, iż stronnictwo narodowe w Galicyi nie miało zamiaru powstania przeciwko Austrii, rząd przeto austriacki nie miał prawa zaprowadzenia stanu wyjątkowego w Galicyi.“

„My zaś sądzimy, iż rząd austriacki, nawet gdyby stronnictwo insurekcyjne w Galicyi istotnie tak idyllicznie było usposobione, miał obowiązek położenia tamy marnotrawstwu pieniędzy i krwi, które na Galicyę nałożone było, wszelkimi możliwymi środkami. Pomimo najwolniejszej dyspozycyi majątkiem, prawo cywilne orzeka jednak kuratele w przypadkach nadzwyczajnego marnotrawstwa. A dopiero jeżeli milionami z jednej prowincyi wyciąganemi, nieprawne widocznie cele dopięte być mają? Zarzut jakoby przez przytrzymanie transportów broni industria austriacka szkodę ponosiła, za nadto jest naiwny.“

„Zresztą jest niestety aż nadto prawdziwym, iż agitatorowie w Galicyi, zwłaszcza w ostatnich miesiącach na seryo myśleli rozszerzyć scenę powstania. Nie będziemy tego podnosić, iż przy księciu Adamie Sapieże, który ucieczką się ratował znaleziono papiery i dowody, iż on był naczelnikiem tajnego rządu w Galicyi. Urządzał on wielką wyprawę do Radziwiłłowa, pomagał napadowi Czarneckiego na kongresową Polskę, wystawiał dekreta nominacyjne i był w bezpośrednim związku z tajnym rządem warszawskim. Więcej jeszcze u niego znaleziono: znaleziono projekt organizacyi przyszłej armii polskiej, do której należała nie tylko Galicya lecz nawet Odessa i Wrocław, znaleziono nadto pismo o szansach udania się powstania w Galicyi widocznie jego ręką spisane, z tą konkluzją, iż powstanie w Galicyi ewentualnie dla sprawy polskiej potrzebne być może.“

„Nie prawdą jest, że podatki narodowe dobrowolnie składane były i że nie używano moralnego przymusu przy ich ściąganiu. Nie jedna osoba lecz wiele set osób odbierały listy zagrażające. A czemuż pamiętnik pomija zamordowanie radzcy sądu krajowego Kuczyńskiego, morderstwa w Krakowie i t. p.? Czyż to był także moralny tylko nacisk?“

„Memoryał zarzuca austriackiej dyplomacyi, iż przez złączenie się z zachodnimi państwami i przez treść i ton depeusz do

Petersburga wysłanych. powstaniu polskiemu otuchy dodawała. Tekst depesz tych po większej części ogłoszony został. Z żadnej z nich nie wynika, ażeby rząd austriacki powstań i cele jego daleko sięgające i szkodliwe. pochwalać miał. Rząd austriacki przeciwnie chciał powstanie złamać, dążąc do pojednania i odwołując się do praw jakie Polsce z traktatu wiedeńskiego przysługują. Rząd austriacki przekonany jest, iż oznaczenie to sumiennie wypełnił i dla tego sądził, iż przysługę zrobi dla pokoju i porządku, usiłując nakłonić Rosyę, ażeby podobnie na rzeczy się zapatrywała. Z tego stanowiska polityka austriacka i dotąd nie zeszła. Do prowadzenia wojny lub do utrzymania powstania nigdy się ona nie zobowiązała.

„A jak Anglia wyraźnie oświadczyła, iż w żadnym razie nie myśli popierać bronią akcyę dyplomatyczną, która się nie udała, czyliżby Austria nie była postąpiła przeciwko najważniejszemu swym interesom, opuszczając politykę pokoju i zapalając niszczący pożar europejski?”

„Jeżeli władze w Galicyi przeszkadzały wprowadzaniu broni, kontrybucyom i werbunkom, to nie było w tem ani niekonsekwencyi ani podstęp. Bo rząd nigdy nie chciał, ażeby przekroczona została linia pojednawczej dyplomatycznej interwencyi i względów ludzkości. Jeżeli zaś pismo oskarżające podnosi, iż już w kwietniu 1863 roku, a zatem kilka tygodni po wybuchu powstania władze krajowe tamowały organizacyę systemu pomocy, dowodzi to tylko, iż rząd Polaków nie chciał ludzi pod względem prawdziwych swych zamiarów.”

„Zarzut jakoby władze austriackie dozwalały formowanie się wypraw, dla wydania ich Rosyanom, poprzednio o tem zawiadomionym, jest prostym oszczerstwem i niedorzecznością. Dla Rosyan byłoby daleko korzystnie i gdyby wyprawy takowe w zarodzie stłumione były, pomimo tajemnicy, którą się okrywały; nie byłiby zmuszeni rozganiać ich po krwawej walce. Przy długiej linii granicznej, poczęści lasami okrytej nie można wszędzie zorganizować system przestrzegania zupełnie skuteczny. Z resztą władze austriackie wszelkimi środkami starały się przeszkodzić napływowi powstańców. Korespondencya między ministrem policyi a hrabią Mensdorffem, według której minister wskazywać miał potrzebę aresztowania księcia Sapięhy, hrabia Mensdorff odpowiedzieć miał, iż pierwaj trzeba rzeczy, to jest formacyi korpusu insurekcyjnego dozwolić ażeby dojrzała, korespondencya ta jest zmyślna. Zastępuje to na uwagę, iż rzeczniiki powstania polskiego, którzy potrafili przyjąć do posiadania tylu prawdziwych dokumentów, wziętych z najpoufniejszych aktów władz publicznych, jednak do zmyślnych dokumentów uciekać się muszą, dla dania zarzutom, które rządowi austriackiemu czynią chociaż tylko pozorowi prawdy, wspierając tym sposobem kłamstwa kłamstwami.”

„Jest to fałszowaniem faktów, iż rząd austriacki dopiero po zamknięciu rady państwa zupełnie się odsonił i pogląd swój wyjawiał. Przypominamy, iż p. minister stanu Schmerling przy otwarciu rady państwa oświadczył najenergiczniej, iż rząd zna charakter ruchu w Galicyi i ostro sprzeciwiać się będzie usiłowaniom rewolucyjnym. W tym samym czasie wiedeńska poczta wiaćzorna w artykule wstępnym dowodziła, iż w Galicyi wstrzymać się muszą od wszelkiej pomocy powstaniu jeżeli nie mają być wywołane środki wyjątkowe. Przestroga była jasna i jasno sformułowana. Rząd za to nie może jeżeli nie została uwzględniona. Z resztą izba deputowanych w adresie Najjaśniejszemu Panu podanym w lecie 1863 roku, a zatem w chwili w której akcyę dyplomatyczną najdalej posunięta była, wprawdzie oświadczyła się za wspólnem działaniem z mocarstwami zachodnimi na drodze pojednawczo dyplomatycznej, lecz zarazem zastrzegła całość państwa w sposobie żadnej wątpliwości nie dopuszczającym.”

„Stan wyjątkowy z natury swej jest środkiem poważnym i ostrym. Lecz tak jak dotąd użyty był z umiarkowaniem i wszelkimi możliwymi względami ludzkości tak też i w przyszłości użyty będzie. Jasną jest rzeczą, iż ustawy o prawie domowem i bezpieczeństwie osobistem utrzymać się nie mogły, lecz zawieszono być musiały; w Anglii na przykład za zaprowadzeniem stanu wyjątkowego idzie zaraz zawieszenie aktu Habeas Corpus. Prawo wojenne austriackie surowsze jest niż prawo cywilne, lecz to inaczej być nie może i tak jest we wszystkich państwach. W piśmie polskiem oddanie sądom wojennym procesów politycznych jeszcze nie załatwionych, uważane jest jako wsteczne działanie prawa. Organiczny związek tych spraw karnych nie dozwolił innego ich traktowania, nadto według praw obowiązujących szpiegostwo i werbunek nie dozwolony należy do kompetencyi sądów wojskowych, przewlekanie zaś procesów nie leży zapewne w interesie stron interesowanych.”

„Kończymy tem szczerem życzeniem, ażeby rządowi austriackiemu nastąpiła się rychlejsza tem pożądalsza sposobność do tego, by mógł uchylić stan wyjątkowy w Galicyi i przywrócić całą moc normalnego prawodawstwa. Ale kraj sam do tego przyczynić się musi, i ustąpić agitacyi, która nie chce wolności i spokojnego rozwoju, lecz rewolucyi. Jakkolwiek Austria wyznaje szczerze zasady mądrej reformy i umiarkowanego postępu, nie będzie ona przecież nigdy ani bratać się ani układać z rewolucyjnymi doktrynami i partyanami.”

Czerniowce, 12. maja. (Czynności sejmu krajowego.) Wczoraj odbyło się 21. posiedzenie sejmu krajowego. Złożenie mandatu przez br. Petrino, oznajmione zostało w drodze telegraficznej. Sprawozdawca Janowicz przedkłada projekt do ustawy wzglę-

dem publicznego obchodu niedziel i świąt uroczystych, gdzie potrzeba ze zmianą terażniejszych przepisów. Motywuje go tem, że kościół gr. dysun. jakkolwiek trzyma się go większa część ludności Bukowiny, jest co do publicznego obchodu świąt poniżony w porównaniu z katolickim. — Szef kraju powołuje się na istniejące ustawy; poprawienie w przeprowadzeniu tychże, należy do władzy wykonawczej. Dep. Mikulitsch życzy, aby rząd zarządził zaprowadzenie jednego kalendarza. — Ustawa została przyjęta. W 10 paragrafach reguluje odbywanie targów, robót publicznych i t. d. Na dzisiejszem 22. posiedzeniu sejmu krajowego, wniosek dep. Jakubowicza względem zniesienia niektórych przepisów co do handlu tytoniem zagranicznym, przyjęto ze zmianą przez wydział finansowy proponowaną, aby w ogólności rząd ułatwił nabywanie tego tytoniu. Dr. Fechner zdawał sprawę co do przedsięwziętej przez wydział krajowy wymiany realności przeznaczonej na budowę gmachu dla sejmu krajowego, za inną większą, na co przyzwolono. Następnie przyjęto bez debaty wniosek dep. Mikulitscha, aby prosić rząd o przedłożenie radzie państwa na przyszłej sesyi ustawy względem reorganizacyi szkół ludowych. Na deputowanego do rady państwa wybrano jednogłośnie dep. Symonowicza.

Brody, 17. maja. (Doniesienia od granicy polskiej.) Wczoraj mówiono tu powszechnie, że utrudnienia na granicy rosyjskiej dotychczas istniejące, ustaną zupełnie, ale wiadomość ta nie potwierdziła się wcale, ponieważ ograniczono się jedynie na wyjątkowem pozwoleniu wywozu pewnej ilości maki. Wielu kupców rosyjskich, którzy mają łatwość wyjednać sobie wyjątkowe pozwolenie przewozu i wywozu towarów teraz zabronionych, usiłują zapewne oszukiwać władze tamtejsze co do tutejszych stosunków, dla przedłużania stanu, który jest dla nich dogodny, i obawiać się należy, aby trudności od roku istniejące nie stały się jeszcze większe pomimo gwarancyi, jaką rządowi sąsiedniemu daje zaprowadzony u nas stan obłożenia. — Wprawdzie są tacy, co dziś jeszcze mają nadzieję, że granica rosyjska będzie wkrótce otwarta, ponieważ jak utrzymują podróżni, na Podolu i Wołyniu obiegają adresa lojalności do monarchy, które okryte licznymi podpisami, mają być przedłożone jenerał-gubernatorowi Kijowskiemu Annenkowowi, a ten wówczas zniesie terażniejszy stan wyjątkowy i zaprowadzi dawny porządek rzeczy — lecz to są nadzieje optimistów, którzy chętnie temu wierzą, czego sobie życzą. Faktem jednak jest, że w prowincyach sąsiednich nastąpiła łagodniejsza polityka, która zapowiada zmianę na lepsze, dowodzi bowiem, że rząd rosyjski nie obawia się już silniejszych wstrząśnień; strażę włościańską zniesiono, wielu aresztowanych uwolniono, i uwięzienia stają się coraz rzadsze. Jest więc nadzieja, że po burzy, która tak silnie zachwiała nasze socyalne i handlowe stosunki, i spustoszyła nie jedną żyzną okolicę, znowu nastanie spokój.

Wiedeń, 18. maja. (Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.) Najjaś. Pan przybył wczoraj z rana z Schönbrunn do Wiednia i przyjmował Jego Exc. Namiestnika Galicyi, fml. hrabiego Mensdorffa-Pouilly, który przy tej sposobności zaproszony został na obiad do Schönbrunn. Jego Excelenca ma zabawić w Wiedniu ośm dni. — Arcyksiążę Franciszek Karol odjechał przedwczoraj do Pragi.

Wczoraj po południu odbyła się pod przydykency Arcyksięcia Rainera rada ministeryalna. — Dnia wczorajszego odbyły się w kościele Szotów zaślubiny Fryderyka Karola hrabiego Kińskiego, pana na Wehnicach i Tettowie z panną Zofią hrabianką Mensdorff-Pouilly.

(Wystawa w muzeum.) *Wiener Abendpost* z 17. b. m. donosi: „Jego Mość Cesarz zaszczycił dziś przed południem o godzinie 11stej c. k. austriackie muzeum dłuższymi odwiedzinami. Przyjmowali Monarchę Arcyksiążę Rainera jako protektor instytutu i urzędnicy muzeum. Najjaśniejszy Pan oględniejszy wszystkie wystawione artykuły i lokala muzeum raczył wyrazić się bardzo pochlebnie o tej wystawie. Jego Mości Cesarzowi towarzyszył przytem fml. hrabia Crenneville. Równocześnie zwiędzał wystawy także Jego Eminencya kardynał Książę Arcybiskup Rauscher. W przyszłą sobotę zostanie muzeum otwarte dla publiczności, a mianowicie od godziny 7mej dla pracującej, a od godziny 11. dla zwiędzającej publiczności.”

(Raport kontradmirała Tegetthoffa.) *Wiener Abendpost* ogłasza obszerny raport kontradmirała Wilhelma Tegetthoffa, komendanta połączonej austriacko-pruskiej dywizyi floty na morzu niemieckim o bitwie pod Helgolandem, i dodaje do niego następującą uwagę: „Raport ten potwierdza w sposób wielce pocieszający wszystko to, co w ostatnich dniach mówiono o dzielności, męstwie i odwadze naszej marynarki; które to przymioty musiały jej przynieść nawet specjalne doniesienia dzienników angielskich.”

Od kontradmirała Wilhelma Tegetthoff, dowódcy zjednoczonego oddziału floty austriacko-pruskiej, nadeszło sprawozdanie o potyczce morskiej pod Helgolandem, zawierające kilka nowych szczegółów. Gdy ukazały się 3 duńskie okręta wojenne, pan Tegetthoff kazał zatelegrafować okrętom: „Nasze armie odniosły zwycięstwa, uczynimy toż samo”. „Klarschiff do walki”. — Planem było przez zwrot w kierunku północno-zachodnim odciąć okrętom nieprzyjacielskim drogę do Helgolandu. Odległość okrętów, które rozpoczęły ogień w odległości 18½ węgla, zmniejszyła się w ciągu walki na 2 węzły (1 węzeł z 120 sążni).

Na fregacie „Schwarzenberg” wszczął się dwa razy ogień od granatów, ale został ugaszony, koło godziny 4tej wszczął się znowu ogień i nie mógł być ugaszony, ponieważ sikawki nie zdołały do-

sięgnąć punktu pożaru. W tem zawiął wiatr świeży, i zwrot okazał się niezbędnie potrzebnym. Okręta duńskie cofnęły się także poniosłszy znaczne straty, i potwierdza się wiadomość, że jeden z okrętów duńskich musiał być ciągnięty linami. O eksplozyi granatów na fregacie „Schwarzenberg“ nie wspomina sprawozdanie, ani też o operacyach okrętu angielskiego w ciągu walki. Dowódcom okrętów austriackich i całej załodze oddana jest pochwała, mianowicie fregacie „Radetzky“.

Zaś dalej pisze ten sam dziennik: „Z udzielonego nam uprzejmie listu prywatnego z Hamburga z 12. maja dowiadujemy się, że cały świat podziwia tam zgodnie waleczność, jaką odznaczyła się marynarka nasza w bitwie morskiej pod Helgolandem. Powszechnie przyznają, że okręta nasze wyszły zaszczytnie z tej gorącej walki. Uznanie, którem Najjaś. Pan zaszczycił raczył komendanta eskadry, znalazło najszczerzy udział u tamtejszej publiczności. Hamburgscy właściciele okrętu, pragnąc okazać wdzięczność swoją za ochronę, jakiej użył Austria interesom żeglarskim Hamburga, zajmują się już utworzeniem fundacyi na rzecz ranionych i rodzin pozostałych po poległych w tej bitwie wojownikach austriackich. Panna Charlotte Wolter występuje na rzecz ranionych w „Maryi Stuart“ i bilety na to przedstawienie sprzedają po wysokich cenach.“

(Obwieszczenie banku.) *Gazeta wiedeńska* ogłasza następujące obwieszczenie:

Dnia 4. czerwca 1864 odbędzie się o godzinie 9. przed południem w starym gmachu bankowym na drugim piątrze jedynaste ciągnięcie przeznaczonych do losowania listów zastawnych austriackiego banku narodowego.

Przy tem losowaniu wyciągnięta zostanie z znajdujących się w obiegu przeznaczonych do losowania listów zastawnych kwota 200.000 zlr.

Wyciągnięte listy zastawne wypłacane będą zaczawszy od 6. czerwca 1864 w kasie hipoteczno-kredytowej banku narodowego w Wiedniu w pełnej wartości nominalnej.

Uprocentowanie ich ustaje z dniem 1. lipca 1864, lub jeżeli kapitał zostanie pierwiej podniesiony, z dniem wypłaty kapitału.

Wiedeń, 12. maja 1864.

Zastępca gubernatora banku
Wodianer m. p.
Miller m. p. dyrektor banku.

Anglia.

(Pogłoski o zmianach w gabinecie.) Pogłoski o przesileniu ministeryalnem w Londynie, które raz na zawsze położyłyby koniec stronictwu wojny, utrzymują się uporczywie; redukują się one w ten sposób, że właściwie chodzi o nieporozumienia między Królową, a jej najznakomitszymi radzcami, i mają być nie bez wpływu na kwestyę niemiecko-duńską. — Symptodem, który ma być dowodem tej zmiany jest, że Królowa nie poprzestała na udzieleniu panu Beust formalnej audyencyi, lecz zaprosiła go nadto do Osborne, gdzie cały wieczór przypędził w kole rodziny królewskiej, podczas gdy deputowani duńscy musieli poprzestać na audyencyi formalnej. Wiadomo nadto, że Królowa sprzeciwiała się wysłaniu floty kanałowej na morze bałtyckie, i że zaproszenie pana Beust do Osborne nie nastąpiło wcale za pośrednictwem gabinetu. Cierpienia pedagogiczne prezydenta ministrów, mogą być także powodem, że ten zechce być nadal ministrem bez departamentu, w którym to razie lord Clarendon objął by prezydencję w gabinecie, a pan Gladstone w izbie niższej. Że zaś lord Russell nie zgadza się z lordem Clarendonem, tedy jego miejsce zająłby lord Wodehouse.

Niemcy.

(Aresztacye. — Odezwa biskupia.) *Posener Zeitung* pisze pod datą 14go maja: Wczoraj znówu przywieziono tu kilkunastu aresztowanych Polaków, a między tymi nauczyciela domowego Czarnockiego. — W Sokolowie pod Kościaną aresztowany został dnia 10. b. m. właściciel dóbr Antoni Skarzyński i odstawiony do Fortu Winiary. — *Kreuzzeitung* przemawiała znówu w jednym z ostatnich swych numerów, za pośrednictwem korespondencyi z Poznania, za wprowadzeniem stanu oblężenia do tutejszej prowincyi. Dzisiejszy „Dziennik“ znajduje dowodzenie zawarte w owym artykule nader dziwnem i zapytuje, czy nie mamy sądów i prokuratorów? O organizacyi politycznej polskiej takiej, jak twierdzi *Kreuzzeitung*, nie ma już mowy; prowincya potrzebuje zaufania, a nie stanu wyjątkowego.

— *Neue Preuss. Zig.* w korespondencyi z Chełma pisze pod datą 11. b. m.: „Odezwa biskupia z dn. 9. b. m. zaleca w obec politycznego wzburzenia w dawnych polskich krajach, katolikom dyecyzyi Chełmińskiej szczególniejszą baczość przy nadchodzących pielgrzymkach pobożnych, aby takowe nie dały powodu do politycznego lub wojskowego wdania się. Szczególniej ostrzega przed wywołaniem jakiego starcia przy uroczystościach odpustowych w klasztorze Łęk (27. maja), w których zwyczajem od wicków przechowywanym uczestniczą liczni pielgrzymi ze wszystkich stron dyecyzyi. Należy stronić od wszystkiego, cokolwiekby miało pozór demonstracyi politycznej, i szkodzić mogło wyłącznie kościelnemu charakterowi święta, gdyż „wszelka agitacya polityczna mogłaby mieć nie tylko dla uczestniczących najsmutniejsze skutki, ale także zaszkodzić rzeczywiście dalszemu istnieniu klasztoru Łęckiego.“

Rosya.

(Wypadki na Kaukazie.) O wypadkach na Kaukazie donoszą *Petersb. Nachr.* co następuje: Ostatnie wiadomości o operacyach na Kaukazie zostały w niedzielę wielkanocną przedłożone Cesarzowi przez księcia Trubetzkoi, adjutanta Wielkiego Księcia Michała. Jego ces. Wysokość Namiestnik przyjmował dn. 2. (14.) kwietnia deputacye Ubychów, Szapsugów, Dżigitów i Achezipsów, które przybyły do Novaginskoj nad ujściem Soczy, dla oznajmienia iż plemiona, które je wysłały, chcą się poddać i prosią o czas potrzebny, aby się przygotować do wyemigrowania. Wielki Książę Michał przyrzekł im pomoc do przedsięwzięcia podróży, wyznaczył miesiąc czasu do przygotowania się w drogę i oświadczył oraz, że ci, którzyby opuścili wskazane sobie terytoryum, i powrócili w góry, będą karani jako huntownicy. Odtąd większa część ludności górskiej oczekuje na okręta, które ma popłynąć do Turcyi. Wyższa władza Kaukazu wyznaczyła do tego celu kilka okrętów przewozowych marynarki, i najęła kilka parowców handlowych. Rząd turecki ze swojej strony, za przyzwoleniem rosyjskiego, wysłał trzy fregaty i dwa parowce bez dział.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów, 6go maja. W II. połowie b. m. były następujące ceny na targach w obwodach Lwowskim i Tarnopolskim:

	Miejsce targu:				
	Gródek	Szczuczów	Jaryczów	Tarnopol	Trembowla
	zl. c.	zl. c.	zl. c.	zl. c.	zl. c.
	waluty austriackiej				
Mec pszenicy	2 30	2 40	2 30	1 90	2 .
„ żyta	1 20	1 5	1 20	. 85	. 90
„ jęczmienia	1 20	. 92	1 20	. 80	. 68
„ owsa	1 20	. 80	. 90	. 70	. 62
„ hreczki	1 10	1 .	1 20	. 90	1 .
„ kukurudzy	3
„ kartofli 40	. 30	. 30	. 32	. 32
Cetnar siana	1 .	1 75	. 90	1 60	. .
„ wełny
„ nasienia koniczu
Sąg drzewa twardego	7 .	10 .	5 .	10 .	. .
„ „ miękkiego	5 .	8 .	4 .	8 .	. .
Funt mięsa wołowego 10	. 10	. 14	. 14	. 12
Mas okowity 64	. 63	. .	. 60	. 60

Kronika.

(Nadanie prawa honorowego obywatelstwa.) Donoszą nam z Bolechowa, miasta powiatowego w obwodzie stryjskim, że tamtejsza rada gminna nadała naczelnikowi powiatu panu Janowi Güklhorn z wdzięczności za jego troskliwość o dobro gminy prawo honorowego obywatelstwa, i odnośny dyplom doręczono mu uroczysto w dniu jego imienin.

(Do statystyki poczty.) Obrót listów, efektów, dzienników i osób na pocztach austriackich w czwartym kwartale roku 1863 przedstawia podług urzędowego zestawienia następujące cyfry: Poczta listową wyprawiono z wewnętrznego własnego terytoryum pocztowego 14.868.061 pojedynczo frankowanych, 1.678.828 niefrankowanych, 1.718.652 rekomendowanych listów, 153.855 listów z próbkami towarów; 1.045.733 przesyłek w opaskach krzyżowych i 6.082.427 listów wolnych od opłaty portoryi; z terytoryum związku pocztowego 913.211 listów frankowanych, 247.689 niefrankowanych, 92.404 rekomendowanych, 28.145 z próbkami towarów, 219.349 przesyłek w opaskach krzyżowych i 146.185 listów wolnych od opłaty portoryi. Dzienników przewieziono w ogóle 8.787.878 sztuk. Poczta wozową wyprawiono: z wewnętrznego własnego terytoryum pocztowego efekta wartości 301.502.955 zlr.; ze związku pocztowego za granicą efekta wartości 5.674.565 zlr.; do związku pocztowego za granicą efekta wartości 6.335.363 zlr.; z terytoryum związku pocztowego efekta wartości 18.080.816 zlr.; do terytoryum związku pocztowego efekta wartości 23.986.950 zlr. Podróżnych przewieziono pocztą 51.827. Na własnym wewnętrznym terytoryum pocztowym wynosiły przesyłki przekazowe (Nachnahm-Sendungen) 1.347.281 zlr., a wypłaty w gotówce 583.947 zlr. w. a.

(Przyprawy.) Ciekawą zapewne będzie wiadomość, ile Europa używa rozmaitych przypraw kuchennych, i tak na przykład: pieprzu samego wychodzi rocznie dwa miliony kilogramów (pięć milionów funtów).

Użycie rozmaitych przypraw kuchennych w każdym kraju zależy od fanlazi, gustu i mody.

W Anglii w XVI. wieku używano tak wielką ilość gwoździków, że w ciągu jednego roku trzysta okrętów naładowanych tym modnym przysmakiem przybyło ze Wschodu na Tamizę; dziś na potrzebę wszystkich trzech królestw połączonych wystarcza ładunek jednego okrętu.

Toż samo prawie działo się we Francyi z gałką muszkatolową, której 1618 r. w samym Paryżu sprzedano 1.150.000 funtów, gdy dziś na konsumpcję całej Europy 200.000 funtów wystarcza.

Nie zresztą nie ma dziwnego w tem, że dawniej tak wielką używano ilość rozmaitych przypraw, albowiem w czasie, gdy wyspy korzenne, czyli Mo-

